

عربی دهم

الدَّرْسُ الرَّابِعُ

﴿إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ﴾ الأَنْبِيَاءُ : ٩٢
بی گمان این امت شماست؛ امتی یگانه و من پروردگارتان هستم، پس
مرا پرستید.

x ✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَ الْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ۱- يَجُوزُ الْإِصْرَارُ عَلَى نِقَاطِ الْخِلَافِ وَ الْعُدْوَانِ، لِلدَّفَاعِ عَنِ الْحَقِيقَةِ. ✗
- ۲- رِسَالَةُ الْإِسْلَامِ قَائِمَةٌ عَلَى أَسَاسِ الْمَنْطِقِ وَ اجْتِنَابِ الْإِسَاءَةِ. ✓
- ۳- عَلَى كُلِّ النَّاسِ أَنْ يَتَعَايَشُوا مَعَ بَعْضِهِمْ تَعَايُشًا سَلْمِيًّا. ✓
- ۴- لِبَعْضِ الشُّعُوبِ فَضْلٌ عَلَى الْآخَرِينَ بِسَبَبِ اللَّوْنِ. ✗
- ۵- رُبُعُ سُكَّانِ الْعَالَمِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ. ✗

اعلموا

الْفِعْلُ الثَّلَاثِيُّ الْمَزِيدُ (۲)

در درس گذشته با چهار باب از فعل‌های «ثلاثی مزید» آشنا شدیم.
با چهار باب ثلاثی مزید دیگر (تفاعل، تفعیل، مُفاعلة و افعال) آشنا شوید.

الْمَصْدَر	الْأَمْر	الْمُضَارِع	الْمَاضِي
تَفَاعُل	تَفَاعَلْ	يَتَفَاعَلُ	تَفَاعَل
تَفْعِيل	فَعَّلْ	يُفَعِّلُ	فَعَّلَ
مُفَاعَلَة	فَاعِلْ	يُفَاعِلُ	فَاعَلَ
إِفْعَال	أَفْعِلْ	يُفْعِلُ	أَفْعَلَ

أَلْبَاب	الْمَاضِي	الْمُضَارِع	الْأَمْر	الْمَصَدَر
تَفَاعُلٌ	تَشَابَهَ: همانند شد	يَتَشَابَهُ: همانند می شود	تَشَابَهُ: همانند شو	تَشَابُهُ: همانند شدن
تَفْعِيلٌ	فَرَّحَ: شاد کرد	يُفَرِّحُ: شاد می کند	فَرَّحَ: شاد کن	تَفْرِيحٌ: شاد کردن
مُفَاعَلَةٌ	جَالَسَ: همنشینی کرد	يُجَالِسُ: همنشینی می کند	جَالَسَ: همنشینی کن	مُجَالَسَةٌ: همنشینی کردن
إِفْعَالٌ	أَخْرَجَ: بیرون آورد	يُخْرِجُ: بیرون می آورد	أَخْرَجَ: بیرون بیاور	إِخْرَاجٌ: بیرون آوردن

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ:

تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ الثَّلَاثِيَّةَ الْمَزِيدَةَ، وَ اَكْتُبْ بَابَهَا.

باب	تفاعُل	تَعَامَلَ: داد و ستد میکند	تَعَامَلَ: داد و ستد کرد	ماضی	مضارع
		تَعَامَلَ: داد و ستد کن	تَعَامَلَ: داد و ستد کن	امر	مصدر
تفعیل	تفاعُل	يُعَلِّمُ: یاد میدهد	عَلَّمَ: یاد داد	ماضی	مضارع
		تَعْلِيمٌ: یاد دادن	عَلَّمَ: یاد بده	امر	مصدر
تفاعُل	تفاعُل	يُكَاتِبُ: نامه نگاری میکند	كَاتَبَ: نامه نگاری کرد	ماضی	مضارع
		مُكَاتَبَةٌ: نامه نگاری کردن	كَاتَبَ: نامه نگاری کن	امر	مصدر
افعال	تفاعُل	يُجْلِسُ: مینشانند	أَجْلَسَ: نشانند	ماضی	مضارع
		إِجْلَاسٌ: نشانند	أَجْلَسَ: نشان	امر	مصدر

التَّمارين

التَّمرينُ الأوَّلُ: أَيُّ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ النَّصِّ، تُنَاسِبُ التَّوضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

- ١- رَئِيسُ البِلادِ، الَّذِي يَأْمُرُ المَسْؤُولِينَ وَ يَنْصَحُهُم لِإِداءِ واجِبَاتِهِم. ...القائد.
- ٢- عَرَفَ البَعْضُ البَعْضَ الأَخَرَ. ...التعارف
- ٣- الَّذِي يَعْمَلُ لِمَصْلَحَةِ العَدُوِّ. ...عميل
- ٤- جُزءٌ واحِدٌ مِنْ خَمْسَةِ. ...خمس

التَّمرينُ الثَّاني: ضَعُ فِي الفِراغِ كَلِمَةً مُناسِبَةً مِنْ الكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ. «كَلِمَتانِ زائِدَتانِ»

سِوَاءِ / الشَّعبُ / يَجوزُ / قائِمَةٌ / فَضْلٌ / لَدَيَّ / مِنْ دونِ

١- ..... لَدَيَّ ..... جِوَالٌ تَفَرَّغُ بِطَارِيَّتُهُ خِلالَ نِصْفِ يَومٍ.

٢- زُمَّلَتِي فِي الدَّرْسِ عَلى حَدِّ ..... سِوَاءِ .....

٣- لِصَدِيقِي ..... فَضْلٌ ..... فِي حُسْنِ الخُلُقِ.

٤- لا يَقْبَلُ ..... الشَّعبُ ..... الإيرانِيَّ أَيَّ ضَغْطٍ.

٥- لا تَعْبُدُوا ..... مِنْ دونِ ..... اللهُ أَحَدًا.

الْتَّمَرِينُ الثَّلَاثُ: تَرَجِمُ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ. (هَلْ تَعْلَمُ أَنْ...)

۱- ... الزَّرَافَةَ لَا تَنَامُ فِي الْيَوْمِ الْوَاحِدِ إِلَّا أَقَلَّ مِنْ ثَلَاثِينَ دَقِيقَةً وَ عَلَى ثَلَاثِ مَرَاجِلٍ؟

زرافه در طول روز کمتر از ۳۰ دقیقه و آن هم در سه مرحله میخوابد

۲- ... مَقْبَرَةَ «وَادِي السَّلَامِ» فِي النَّجْفِ الْأَشْرَفِ مِنْ أَكْبَرِ الْمَقَابِرِ فِي الْعَالَمِ؟

مقبره ی وادی السلام در نجف در بزرگترین مقبره های دنیا است

۳- ... الصِّينَ أَوَّلَ دَوْلَةٍ فِي الْعَالَمِ اسْتَخْدَمَتْ نُقُوداً وَرَقِيَّةً؟

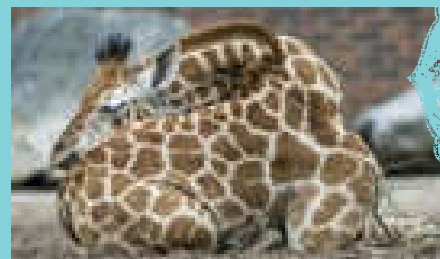
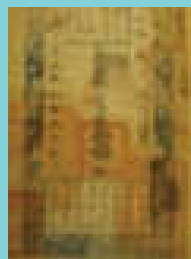
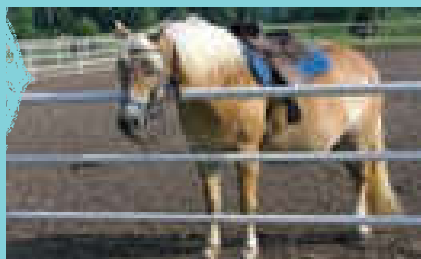
چین اولین حکومتی بود که از اسکناس کاغذی استفاده کرد

۴- ... الْفَرَسَ قَادِرٌ عَلَى النَّوْمِ وَاقْفًا عَلَى أَقْدَامِهِ؟

اسب قادر است ایستاده بر روی پاهایش بخوابد

۵- ... أَكْثَرَ فَيْتَامِينِ C لِلْبُرْتُقَالِ فِي قِشْرِهِ؟

بیشتر ویتامین C موجود در پرتقال در پوست آن است

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ النَّبَوِيَّةَ وَ اكْتُبْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ.

۱- قَلْبٌ لَيْسَ فِيهِ شَيْءٌ مِنَ الْحِكْمَةِ كَبَيْتٍ خَرِبٍ فَتَعَلَّمُوا وَعَلِمُوا وَ تَفَقَّهُوا^۱، وَلَا تَمُوتُوا جُهَالًا؛ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَعْذِرُ^{مضارع منفي} عَلَى الْجَهْلِ.

قلبی که در آن چیزی از دانش نیست، مانند خانه خراب میماند، پس یاد بگیرید و یاد بدهید و دانش فراگیرید و به نادانی نمیرید که خداوند عذر نادانی را نمیپذیرد

۲- تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ وَ تَعَلَّمُوا لَهُ السَّكِينَةَ وَ الْوَقَارَ وَ تَوَاضَعُوا لِمَنْ تَتَعَلَّمُونَ مِنْهُ وَ لِمَنْ تُعَلِّمُونَهُ^{مضارع امر}.

علم بیاموزید و با علم آرامش و وقار کسب کنید، و نسبت به کسانی که از آنها می آموزید و کسانی که به آنها یاد می دهید، فروتن باشید

۳- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْعِطَّارِ إِنْ جَالَسْتَهُ^۳ نَفَعَكَ، وَإِنْ مَاشَيْتَهُ^۴ نَفَعَكَ، وَإِنْ شَارَكَتَهُ نَفَعَكَ^{ماضی}.

مومن مانند عطار است، اگر با او هم نشینی کنی، اگر با او همراهی کنی و اگر با او مشارکت کنی به تو نفع میرساند

۴- لَا تَجْتَمِعُ خَصَلَتَانِ فِي مُؤْمِنٍ: الْبُخْلُ وَ الْكِذْبُ.^{مضارع منفي}

در خصوصیت در مومن جمع نمیشوند: خساست و دروغگویی

۱- تَفَقَّهُوا: دانش بیاموزید ۲- لَا يَعْذِرُ: عذر نمی پذیرد ۳- إِنْ جَالَسْتَهُ: اگر با او همنشینی کنی

۴- إِنْ مَاشَيْتَهُ: اگر با او همراهی کنی

التَّمْرِينُ الْخَامِسَ: تَرْجِمُ أَفْعَالَ هَذَا الْجَدْوَلِ وَ مَصَادِرَهَا.

الْمَاضِي	الْمُضَارِعُ	الْمَصَدَرُ	الْأَمْرُ
أَتَجَّ توليد کرد	يُنْتِجُ توليد میکند	إِنْتِاج توليد کردن	أَتَجَّ توليد کن
شَجَّ تشويق کرد	يُشَجِّعُ تشويق میکند	تَشْجِيع تشويق کردن	شَجَّ تشويق کن
سَاعَدَ کمک کرد	يُسَاعِدُ کمک میکند	مُسَاعَدَة کمک کردن	سَاعَدَ کمک کن
تَسَاقَطَ افتاد	يَتَسَاقَطُ می افتد	تَسَاقُط افتادن	تَسَاقَطَ بیافت
اسْتَخْدَمَ به کار گرفت	يَسْتَخْدِمُ به کار میگیرد	اسْتِخْدَام به کار گرفتن	اسْتَخْدَمَ به کار بگیر
انْتَفَعَ بهره مند شد	يَنْتَفِعُ بهره مند میشود	انْتِفَاع بهره مند شدن	انْتَفَعَ بهره مند شو
تَعَلَّمَ یاد گرفت	يَتَعَلَّمُ یاد میگیرد	تَعَلُّم یاد گرفتن	تَعَلَّمَ یاد بگیر
انْكَسَرَ شکسته شد	يَنْكَسِرُ می شکند	انْكَسَار شکسته شدن	انْكَسَرَ شکسته شو

التَّمْرِينُ السَّادِسُ: تَرَجِمِ الْآيَاتِ وَ اكْتُبْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ فِيهَا وَ صَيِّغْهَا. ﴿نورُ السَّمَاءِ﴾

۱- ﴿وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ﴾ البقرة: ۲۲

و از آسمان آبی فرو فرستاد که از آن میوه هایی برای روزی شما پدید آمد

انزل: فعل ماضی ..... أخرج: فعل ماضی

۲- ﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ﴾ البقرة: ۲۵۷

خداوند سرپرست کسانی است که ایمان آورده اند، آنها را از تاریکی به روشنایی خارج میکند

آمنوا: فعل ماضی ..... يخرج: فعل مضارع

۳- ﴿فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ﴾ غافر: ۵۵

صبر کن، همانا وعده خداوند راست است و برای گناهات آمرزش بخواه

اصبر: فعل امر ..... استغفر: فعل امر

۴- ﴿وَ بِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَ بِالْحَقِّ نَزَّلَ﴾ الإسراء: ۱۰۵

و به حق و درستی او را فرستادیم، و به حق نازل شد

انزلنا: فعل ماضی ..... نزل: فعل ماضی

۵- ﴿قَالَ إِنِّي أَغْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ البقرة: ۳۰

گفت همانا من چیزی میدانم که شما نمیدانید

اعلم: فعل مضارع ..... لا تعلمون: مضارع منفی

